

ZPRÁVA O ČINNOSTI CENTRA PRO ČESKOSLOVENSKÁ EXILOVÁ STUDIA (CČES) PŘI KATEDŘE HISTORIE FF UP V OLMOUCI ZA LÉTA 2011–2013

Jana Burešová – Karel Konečný

Prioritní náplň činnosti CČES na období let 2012–2016 je definována vědeckovýzkumným projektem přijatým Grantovou agenturou České republiky s názvem Český exil v Austrálii a jeho kultura (1948–1989). Řešiteli projektu jsou Jaroslav Miller, Miloš Trapl a Jana Burešová. Emigrace a exil z Československa do Austrálie stál dosud na okraji hlubšího výzkumného zájmu historiků i dalších společenskovedních pracovníků. V tomto směru jde o práci na zcela novém poli. Pramenný materiál k tématu se nachází jednak v České republice (Národní archiv v Praze, především fondy Československý ústav zahraniční I. a II., Archiv Ministerstva zahraničních věcí v Praze, fond Austrálie, Náprstkovo muzeum v Praze, zde je k dispozici několik málo písemností z pozůstalostí exulantů, cenná je především knihovna Libri prohibiti, Centrum pro československá exilová studia při katedře historie FF UP v Olomouci, fond Petr Hrubý a fond Rada svobodného Československa), jednak v Austrálii. Velmi cennou prvotně průzkumnou a přípravnou práci v samotné Austrálii provedl v letech 2010–2011 Jaroslav Miller při svém dlouhodobém pracovním pobytu v Perthu. Získal přímé kontakty na řadu osobností českého exilu, jejich spolky, sdružení a redakce v Perthu, Sydney, Canberře, Adelaide a Melbourne. Při pracovních cestách do Austrálie jsou studovány jednak materiály v oficiálních institucích (Národní knihovny v Canberře, Sydney a Perthu, Národní archiv v Canberře), hlavně pak archivy spolků (např. Sokol Sydney) a různé písemnosti z kulturní a osvětové práce představitelů českého exilu, nacházející se často v jejich osobních archivech. Pracovníci projektu pořizují fotodokumentaci pramenného materiálu s cílem (který je jedním z vytýčených úkolů na projektu) vytvořit v rámci olomouckého exilového centra fond Český exil v Austrálii.

Do projektu jsou zapojeni zainteresovaní studenti historických oborů, kteří v širším kontextu na dané téma zpracovávají své kvalifikační práce, od bakalářských až po doktorské dizertace.

V návaznosti na uplynulé období let 2009–2010 pokračovala a intenzivně se rozvíjela participace CČES (prostřednictvím doc. PhDr. K. Koneč-

ného, CSc.) na interním grantovém projektu Univerzity obrany v Brně s názvem Možnosti využití vojenské historie k přípravě studentů Univerzity obrany k formování požadovaných osobních vlastností na příkladech významných osobností a třetího odboje (vedeném hlavním řešitelem prof. PhDr. F. Hanzlíkem, CSc.). Oba výše zmínění historikové podnikli v květnu 2013 týdenní cestu do Londýna, kde spolu s Dr. I. Polley studovali v britském Národním archivu některé materiály vztahující se k činnosti československého vojenského exilu ve Spojeném království po druhé světové válce. V Londýně rovněž navštívili gen. F. Schwarze, od kterého převzali soukromou sbírku dokumentů a dobových fotografií (poté uloženo v archivu ČČES). Výsledkem několikaletého výzkumu dané problematiky jsou dvě kolektivní monografie (uvedené v souhrnné bibliografii na závěr této zprávy). V další etapě výzkumu tematicky soustředěného na vojenský exil je na rok 2014 plánována cesta do některých archivů a institucí v USA, kde byly lokalizovány další zajímavé zdroje, českým historikům doposud neznámé či nepřístupné. V této souvislosti je rovněž plánováno doplnění fondů a sbírek v archivu ČČES o tiskovinu vydávanou Československou Národní radou v Americe, jejíž fotoreprodukce budou pořízeny v USA. Vojenský exil z Československa po roce 1939 je rovněž tematizován v magisterských diplomových a dizertačních pracích studentů magisterského studia a doktorského studijního programu na Katedře historie FF UP v Olomouci. Jejich obhájení je plánováno na léta 2014–2015.

Souhrnná bibliografie ČČES za léta 2011–2013:

BUREŠOVÁ, Jana: *Zdroje informací o Austrálii v období první Československé republiky*. In: *Historica Olomucensia*, 44, Sborník prací historických, XXXII, 2013, s. 115–132.

BUREŠOVÁ, Jana: *Vystěhovalectví z Československa do Austrálie v podmínkách světové hospodářské krize (1929–1932)*. *Moderní dějiny*, 2013, č. 2, v tisku.

BUREŠOVÁ, Jana: *Informovanost komunistické vlády v Československu o emigrantech a exulantech v Austrálii v padesátých a šedesátých letech 20. století*. In: *Historica Olomucensia*, 46, Sborník prací historických, XXXV, 2014, s. 197–219.

BUREŠOVÁ, Jana – TRAPL, Miloš: *Obraz československého emigrantského prokomunistického spolku ve druhé polovině 20. století – Československý kroužek v Sydney v Austrálii*. *Acta Historica Universitatis Silesianae Opaviensis*, 6, 2013, v tisku.

MILLER, Jaroslav: *Neznámý příběh českého exilu I.: Josef Kučik a Sdružení Lidé dobré vůle v Západní Austrálii, 1950–1969*. Moderní dějiny, 2012, č. 2, s. 211–233.

MILLER, Jaroslav: *Neznámý příběh českého exilu II.: Československé sdružení v Západní Austrálii 1968–1989*. Moderní dějiny, 2013, č. 1, s. 207–222.

MILLER, Jaroslav: *České exilové divadlo v Austrálii 1948–1989*. Moderní dějiny, 2013, č. 2, v tisku.

HANZLÍK, František – KONEČNÝ, Karel – POLLEY, Ivana: *Československá obec legionářská v exilu 1949–1989*. Praha 2013.

HANZLÍK, František – KONEČNÝ, Karel – POLLEY, Ivana: *Czechoslovak Association of Legionnaires in Exile 1949–1989*. Prague 2013.

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.
doc. PhDr. Karel Konečný, CSc.
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Na Hradě 5
771 80 Olomouc
e-mail: buresovaja@seznam.cz
kone.k@centrum.cz